

Република Србија
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Ниш, Добричка 2, тел. 018/523-414, факс 018/523-412
E-mail: zzsknis@open.telekom.rs
Број: 1326/2
Датум: 11.12.2020.год.

ОПШТИНА ГАЦИН ХАН
-Општинска управа

ГАЦИН ХАН
Милоша Обилића 42

Завод за заштиту споменика културе Ниш, на основу чл. 75. став 1. тачка 2. а у вези са чл. 107. Закона о културним добрима („Сл. гласник РС“ бр. 71/94, 52/11 и 99/11) и на основу чл. 47б. Закона о планирању и изградњи "Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон и 9/2020) решавајући по захтеву Општинске управе општине Гаџин Хан, доноси

А К Т

О условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама
заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту
од значаја за израду **Измена и допуна план генералне регулације насеља Гаџин Хан**

**I НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА У ПРОСТОРНО-ПЛАНСКОЈ И
УРБАНИСТИЧКОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ**

Према Закону о културним добрима (Службени гласник РС бр.71/94) непокретна културна добра су споменици културе, просторне културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места, која се утврђују и проглашавају одлукама и решењима надлежних органа и штите се одредбама поменутог Закона.

Добра која уживају претходну заштиту по основу покретања поступка за проглашење, као и по основу евиденције у службеној документацији Завода штите се истим Законом.

Заштићена околина непокретних културних добара и добара која уживају претходну заштиту, у погледу предузимања мера заштите и свих других интервенција, има исти третман као и заштићена непокретна културна добра.

Споменици, бисте, спомен-плоче и друга спомен-обележја, посвећена значајним личностима и догађајима такође уживају заштиту у складу са Законом

Непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту не смеју се уништити или оштетити, нити се без сагласности у складу са Законом о културним добрима, може мењати њихов изглед, својство или намена.

Изменама и допунама плана генералне регулације насеља Гаџин Хан треба сагледати услове и мере заштите непокретних културних добара и добара под претходном заштитом и обезбедити њихову објективну валоризацију и адекватну трајну заштиту. Планом

треба створити предуслове за пуно коришћење културне баштине у функцији најбољег развоја и напретка средине. То се подједнако односи на све врсте непокретних културних добара.

II ПРЕГЛЕД НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ СТАТУС ПРЕТХОДНЕ ЗАШТИТЕ И ЕВИДЕНТИРАНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ГАЦИН ХАН

На подручју које је обухваћено **Изменама и допунама плана генералне регулације насеља Гацин Хан** у тренутку добијања захтева за издавање услова од значаја за предметни План нема проглашених НКД, али има више НКД, која су регистрована у службеној документацији Завода као добра под претходном заштитом.

КУЛТУРНА ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

Споменици културе:

- Спратна кућа са балконом у Улици Драгутина Матића бр. 2, зграда Поште, на КП 4510 КО Гацин Хан
- Спратна кућа са балконом у улици Драгутина Матића бр. 1, поред моста, на левој обали Копривничке реке, на КП 4748 КО Гацин Хан
- Спратна кућа са балконом у улици Драгутина Матића бр 11, на КП 4741 КО Гацин Хан
- Спратна кућа са балконом у улици Витка Раденковића бр. 3, на КП 4758 КО Гацин Хан
- Стара воденица у улици Вука Караџића 11, на КП 4494, КО Гацин Хан
- Спратна кућа са аркадама у улици Бранка Миљковића бр. 1, на левој обали Кутинске реке на КП 4031/5 КО Гацин Хан
- Спратна кућа са аркадама у улици 1. маја бр. 2, на КП 4069 КО Гацин Хан
- Приземна кућа са аркадама у улици 1. маја бр. 11, на КП 4061 КО Гацин Хан

Ратни меморијали

- Споменик „Око соколово“ посвећен Драгутину Матићу, испред зграде СО (Милоша Обилића бр. 44), на КП 3983/1 КО Гацин Хан
- Споменик палим борцима у НОБ-у од 1941-1945 и спомен плоча палим борцима од 1912-1918. год, на КП. бр. 3801/1 КО Гацин Хан
- Споменик палим борцима: Видоју Витку Раденковићу, Драгољубу Андрејевићу и Тихомиру Живковићу, подигнут 24. маја 1944 год, на путу за село Јагличје на КП бр. 5663 и КП 5664

Археолошки локалитети:

- **Лок. Цекин плац;**
Налази се јужно од гробља код ветеринарске станице, на овом мест у више наврата налажени су крстићи. Највероватније се ради о некрополи
- **Лок. Дубрава;**
Приликом копања за канализацију налажени су ткачки тегови и античка керамика
- **Лок. Крст (Прокопова Кутина)**
Налази се „Запис“ где се носе литије 22.маја; на овом месту налажена керамика из античког периода и средњег века.
- **Лок. Селиште;**
Налази се на левој страни пута пре моста на излазу из Гациног Хана на путу за Гркињу, према налазима керамике из античког периода и средњег века налазе се остаци насеља.

III УСЛОВИ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ И РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

Када је у питању заштита непокретних културних добара, културних добара под претходном заштитом и ратних меморијала, **Изменама и допунама плана генералне регулације насеља Гацин Хан** и Стратешком проценом утицаја на животну средину предвидети израду следећих Студија:

1. Студија заштите непокретног културног наслеђа

Циљ Студије заштите културног наслеђа, која се израђује на основу обављене валоризације непокретног културног наслеђа на предметном простору, јесте дефинисање присуства непокретних културних добара и добара са споменичким својствима на датом простору са предлогом мера заштите.

2. Студија заштите археолошког наслеђа са превентивним археолошким истраживањима

Циљ Студије заштите археолошког наслеђа јесте дефинисање археолошког потенцијала на простору Плана. Студија заштите археолошког наслеђа израђује се на основу превентивних археолошких истраживања на простору Плана, обухвата и предлог мера заштите археолошког наслеђа.

На основу обављених превентивних археолошких истраживања:

- дефинише се простор на коме нема археолошког наслеђа и на коме ће бити могућа изградња без посебних услова службе заштите;
- дефинише се простор на коме је неопходно спровести додатна археолошка истраживања, а након чега ће се дефинисати коначна могућност изградње без посебних услова службе заштите непокретних културних добара, могућност изградње уз посебне услове или немогућност изградње, итд.

Превентивна археолошка истраживања обухватају примену и комбинацију низа неструктивних и деструктивних археолошких метода са систематском проспекцијом простора – даљинско снимање (аерофото, сателитски снимци, ЛИДАР, итд), геофизичка истраживања (геоелектрика, геомагнет, георадар, итд), систем археолошких истражних бушотина, сондажна археолошка ископавања мањег и већег обима машинским и ручним путем, итд.

3. Студија заштите ратних меморијала са припадајућом евиденцијом

Студија заштите ратних меморијала израђује се на основу евиденције ратних меморијала (на основу Закона о ратним меморијалима) и садржи списак ратних меморијала са предлогом мера заштите.

Израда предметних Студија обухвата следеће активности:

- истраживање података, прикупљање документације и валоризација споменичких вредности непокретних културних добара и ратних меморијала,
- дефинисањем граница заштите и заштићене околине
- утврђивање посебних услова заштите за сваки појединачни локалитет са дефинисањем граница заштите и заштићене околине.

У поступку израде **Измена и допуна плана генералне регулације насеља Гацин Хан**, примењивати следеће опште услове заштите утврђених непокретних културних добара и добара која уживају статус претходне заштите:

1. Планским мерама не сме бити угрожен интегритет, нити споменичка својства културних добара, односно добара која уживају претходну заштиту,

2. Планским мерама треба створити оптималне услове за чување и трајну заштиту и презентацију добара под заштитом,
3. На археолошким локалитетима није дозвољено планирање никакве градње, осим ако се то изричито одобри посебним условима,
4. На заштићеним добрима и њиховој заштићеној околини није дозвољено извођење било каквих радова, који могу променити њихов садржај, природу или изглед, без претходно прибављених услова и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе,
5. Непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту могу се користити у својој изворној, или одговарајућој намени, на начин који неће ни у чему угрозити њихова основна споменичка својства,
6. Непокретна културна добра и добра под претходном заштитом не смеју се користити у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења,
7. Власник, корисник, или други субјект који по било ком основу располаже непокретним културним добром, или добром под претходном заштитом дужан је да га чува и одржава с пажњом тако да не дође до оштећења или уништења његових споменичких својстава. Није дозвољено да се руши, раскопава, преправља, презиђује, прерађује, или да се изводе било какви други радови који могу променити изглед и вредност културног добра без претходно прибављених посебних услова и сагласности надлежног Завода.
8. Завод за заштиту споменика културе посебним правним актом утврђује конкретне услове чувања, коришћења и одржавања, као и услове за предузимање конкретних мера заштите за свако поједино непокретно културно добро или добро под претходном заштитом. **АКТ О МЕРАМА ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ**, који прописује надлежни Завод, прибавља се пре израде пројеката за локацијске дозволе. Пројектна документација доставља се надлежном Заводу на сагласност.
9. Планом генералне регулације треба планирати интервенције у простору које неће угрозити заштићена непокретна културна добра и добра под претходном заштитом, већ допринети њиховој трајној заштити и пуној афирмацији њихових споменичких вредности.
10. Све интервенције предвиђене **Изменама и допунама плана генералне регулације насеља Гаџин Хан**, које се ма на који начин односе на заштићена непокретна културна добра и добра под претходном заштитом, могу се предузимати само под посебним конкретним условима које утврђује надлежни Завод за заштиту споменика културе.

IV МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ И РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

Изменама и допунама плана генералне регулације насеља Гаџин Хан треба утврдити и мере заштите непокретних културних добара, односно добара под претходном заштитом и ратних меморијала, које ће се примењивати и реализовати као део активности на спровођењу Плана.

1. Предвидети Законом регулисане обавезе:

- Уколико се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- Инвеститор објекта дужан је да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикување и излагање добра које ужива претходну заштиту које се открије приликом изградње инвестиционог објекта - до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите.

У случају да План не садржи Акт о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара, добара која уживају претходну заштиту и евидентираних културних добара, Завод за заштиту споменика културе Ниш у складу са обавезом из "Закона о културним добрима", а у циљу отклањања пропуста који могу угрозити заштиту културних добара, о томе обавештава Министарство надлежно за послове културе.

За достављање Акта о условима и мерама заштите, надлежној установи заштите припада накнада за додатне трошкове на терет органа надлежног за припремање просторног, односно урбанистичког плана чл.107. став 3. Закона о културним добрима („Сл. гласник РС“ бр. 71/94, 52/11 и 99/11).

Обрадили:

Небојша Босанац, диг

Надежда Ракоција, диа

ДИРЕКТОР

Љиљана Берић

Доставити:

- Наслову,
- Обрађивачу Плана,
- Документацији Завода